La biblioteca del soterrani

Feia setmanes o potser mesos que ningú no baixava al soterrani, on hi havia la biblioteca. Només el brunzit de l'extractor d'humitat, que a estones pujava d'intensitat i després baixava de volum fins a tornar-se gairebé inaudible, trencava una mica la monotonia d'aquell lloc.

De sobte, enmig d'aquella foscor profunda, es va sentir el soroll d'un cos quan cau.

—Ai, ai!

Cap llibre no va gosar moure's. Poc després, el plany es va repetir.

—Ai, ai!

Alguns llibres es van regirar en els seus prestatges, neguitosos.

Un exemplar de *Hamlet, príncep de Dinamarca*, es va alçar entre els seus companys i es va escurar la gola abans de parlar.

—Alto! Qui sou? —va preguntar amb gravetat, com un sentinella des de la seva torre.

—Sóc l'*Alícia al país de les meravelles* —va contestar des de terra una veu infantil que parlava molt de pressa—. Em sap greu. No podia suportar ni un minut més sense moure'm. Només volia treure el llom, per respirar una mica, perquè allà dalt estem molt estrets. Però quan he fet força he sortit llançada i he caigut.

—Has pres mal? —va preguntar un altre llibre, amb una veu tranquil·la i clara que procedia de l'extrem oposat de la biblioteca.

—Identifica't, tu també, si et plau —li va demanar en *Hamlet* que era un pèl malfiat i que a banda d'això volia intervenir en tot.

—Em dic *Manual per a la restauració de llibres* —va dir el llibre de la veu serena—. Ensenyo a enquadernar i a enganxar els fulls, i adobo les cobertes fetes malbé.

—Ets uns llibre pràctic? —va preguntar l'*Alícia* esperançada.

—Sóc un llibre com els altres —va contestar el *Manual,* després d'un silenci breu.

—No és pas això el que et pregunto. Ja em suposo que ets un llibre com els altres, tot i que parles molt a poc a poc. Però tens els llibres de cuina a prop?

—Sí, em sembla que són per aquí. Amb els de jardineria i les guies de viatges.

—Llavors ets un llibre pràctic —va explicar l'*Alícia* amb determinació—. M'agraden els llibres pràctics, perquè tenen il·lustracions. Jo també en tinc algunes de molt divertides. En una hi ha una nena amb el coll molt llarg, que sóc jo, tot i que no m'hi assemblo; i en una altra, una eruga que seu damunt una fulla i fuma amb un narguil. Si hi hagués llum, te les ensenyaria.

—Segur que estàs bé? —va insistir el *Manual*.

—He caigut sobre un cantell, però no em fa mal —va dir l'*Alícia*—. Per sort, sóc força lleugera.

En *Hamlet* es va tornar a escurar la gola.

—Llavors, per què et queixaves?

—Per cridar l'atenció —va respondre l'*Alícia*—. No és el que cal fer quan caus? Quin sentit té caure si no xiscles i xiscles fins que

tothom se n'assabenta? A més, si no m'hagués posat a cridar, encara estaríem tots sense dir res. I em sembla que ja fa massa temps que callem.

—Potser te'n sentirás més tard, del cop, quan se't refredi —va suggerir el *Manual*—. Si necessites un cop de mà, crida'm. Només has d'ajuntar les pàgines i xiular.

—Gràcies, sí que ho faré.

L'*Alícia* va ajuntar les pàgines. Al principi no se'n sortia, però va bufar i bufar fins que va aconseguir fer un xiulet llarg i estrident.

—Passa res? —va preguntar el *Manual*.

—No, no. no passa res. Tan sols era un xiulet de prova.

Una veu tronant va travessar la foscor, des d'un dels prestatges de dalt:

—Llum, llum, llum! Que es faci la llum!

Hi va haver un gran enrenou. Alguns llibres van tenir un ensurt i es van arrambar als seus companys.

—Atureu-vos! Què és tot aquest escàndol! —va preguntar en *Hamlet*—. Respon, jo t'ho ordeno.

Alicia

—M'ho ordenes? —va repetir la veu tronant—. Amb quina autoritat? Sóc molt més vella que tu!

—Aleshores ja deus saber que no cal enraonar a crits.

—Enraonar a crits! Fa tants anys que no parlo que gairebé no reconec la meva veu! Dormia com una soca i m'heu despertat amb tota aquesta xerrameca poca-solta sobre llibres pràctics i xiulets. Ara ja no podré tornar a agafar el son! Tant com costa a la meva edat fer una becaina…

—No pots pas ser tan vella —va dir l'*Alícia* per animar-la i també perquè volia saber quina edat tenia exactament.

—Sóc tan vella com les paraules! Abans que existissin els llibres, jo ja existia! Abans que fossin escrites, la gent ja explicava les meves històries! És per això que m'anomenen el Llibre dels Llibres.

A mesura que parlava, anava pujant més i més el to de la seva veu.

—Ja ho tinc! —va exclamar l'*Alícia*, que era una mica saberuda—. Ets la Bíblia!

—Justa la fusta! Qui, si no? És que no hi ha cap llibre en aquest soterrani que sigui capaç d'encendre el llum? —va tornar a bramar en un to encara més imperiós—. No m'agrada parlar amb un altre llibre si no li puc veure el rostre, és a dir, el llom.

—Si vols, ho puc preguntar als llibres de bricolatge —va suggerir el *Manual per a la restauració de llibres*—. Són per aquí, però em sembla que són una mica durs d'oïda.

—Sí, fes-ho! —va respondre la Bíblia, que semblava avesada a manar.

I el *Manual* va repetir la pregunta.

—El llum? Encendre el llum? —van respondre alhora els nou volums de l'*Enciclopèdia del bricolatge*, amb cantarella—. No veus que estem massa enfeinats? La família ens consulta tothora. Si vols que t'atenguem, t'hauràs de posar a la cua.

La família a la qual feia referència era, naturalment, la propietària de la casa.

—Quina cua? —va replicar el *Manual*—. No sé pas per què teniu tants fums. Ningú no us ve a veure, ni a nosaltres tampoc.

Una esgarrifança va recórrer els prestatges, perquè el *Manual* havia dit el que tots sospitaven, però que molt pocs haurien admès.

Feia molt temps que cap membre de la família no posava els peus al soterrani. Ningú no hi baixava a agafar cap llibre, a tornar-los, a consultar-los, a endreçar-los o a passar-los la pols.

—Encendre el llum…? Potser ho puc fer jo —va suggerir l'*Alícia*, que havia estat rumiant—. Si més no, jo ja sóc a terra. Només és qüestió de pitjar l'interruptor que hi ha al capdamunt de l'escala… Si em puc recordar d'on era l'escala. Era per aquí… Em sembla que m'hi estic acostant.

Es va començar a desplaçar enmig de la foscor, flexionant el cos d'una banda a l'altra. Ja era prop del primer graó quan es van sentir uns sorolls procedents de la planta baixa.

La porta del soterrani es va obrir i el con lluminós d'una llanterna va esquinçar les ombres.

L'*Alícia* es va llançar a terra.

A dalt, algú va prémer l'interruptor. Els tubs de neó van parpellejar i es van encendre, i es van sentir unes passes cauteloses.